

Література:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8.02.2017 №142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370>.
3. Правила складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1104-14>.

e-mail: v.v.demianyshyn@tneu.edu.ua

Дем'янишин В.В., аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

НАПРЯМИ ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ НА ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ БЮ-ДЖЕТНИХ УСТАНОВ

*Demianyshyn V.V., Postgraduate Student of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU*

DIRECTIONS OF TRANSFORMING THE PROGRAM-TARGET METHOD INTO A TOOL FOR THE EFFECTIVE USE OF BUDGETARY INSTITUTIONS

Бюджетним кодексом України передбачено застосування на рівні державного та місцевих бюджетів програмно-цільового методу, особливими складовими якого є бюджетні програми, відповідальні виконавці цих програм, їхні паспорти та результативні показники. Кожен виконавець бюджетної програми повинен забезпечувати ефективне використання бюджетних коштів протягом дії відповідних програм у межах бюджетних призначень. Для оцінки ефективності бюджетних програм можуть використовуватися кількісні та якісні показники, які характеризуватимуть ступінь досягнення поставленої мети та якість виконання завдань кожної програми. Такі показники повинні підтверджуватися даними бухгалтерського обліку, а також фінансовою та іншими видами звітності [1].

Практика застосування програмно-цільового методу свідчить, що він не спрямований на виконання довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку України і використовується лише формально на рівні державного бюджету. Бюджетні кошти продовжують розпорошуватися на фінансування окремих заходів, а не на досягнення стратегічних завдань розпорядників бюджетних коштів. Результативні показники виконання програм у цілому фіксують тільки окремі статистичні дані, а не характеризують ефективність та результативність діяльності бюджетних установ. В таких умовах дієвий фінансовий контроль за ефективністю використання коштів бюджетних установ відсутній.

У зв'язку з цим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 №142-р «Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр.» визначено напрями підвищення ефективності розподілу ресурсів на рівні формування державної політики, серед яких особливе місце займає модернізація програмно-цільового методу [2].

Метою такої модернізації є перетворення програмно-цільового методу на інструмент забезпечення оптимального використання бюджетних коштів для досягнення відповідної ефективності роботи бюджетних установ та високої якості надання ними послуг. Держава поставила завдання з метою своєчасного прийняття ефективних управлінських рішень, спрямованих на досягнення цілей бюджетних установ, забезпечити ефективну оцінку показників результативності кожної бюджетної програми. Одночасно запропоновано показником для вимірювання результатів вважати збільшення частки видатків бюджетів, які охоплені оцінкою ефективності та доцільності.

Стратегія реформування передбачає виконання чотирьох найважливіших завдань, серед яких виділено: підвищення відповідальності головних розпорядників бюджетних коштів за результати діяльності у кожній сфері та результативність бюджетних програм; запровадження комплексної оцінки ефективності та доцільності видатків для забезпечення економії й вивільнення ресурсів для нових пріоритетів; оптимізацію бюджетних програм та посилення їх відповідності стратегічним цілям; ефективний моніторинг результативності [2]. Для цього передбачається внесення змін до Бюджетного кодексу України, відповідно до яких буде запроваджено обов'язкову участь головних розпорядників бюджетних коштів у процесі

звітування про виконання бюджету, розгляду проекту бюджетних декларацій на наступні періоди. З метою виявлення неефективних видатків буде проведена секторальна оцінка їхньої ефективності та доцільності. Результати такої перевірки учасники бюджетного процесу будуть використовувати при реалізації завдань реформування державного управління.

Розвиток стратегічного планування та посилення відповідальності керівників бюджетних установ передбачає оптимізацію бюджетних програм на основі стратегічних цілей розпорядників бюджетних коштів та видів послуг на користь для отримувачів бюджетних послуг. Перед Міністерством фінансів України поставлено завдання оновити методологію моніторингу та оцінювання результативності бюджетних програм, за результатами якої можуть прийматися ефективні управлінські рішення стосовно підвищення якості надання державних послуг.

Очікуваними результатами виконання поставлених завдань будуть звіти міністрів у Верховні Раді України під час прийняття бюджетної декларації, здійснення комплексного та секторального аналізу ефективності й доцільності видатків на базі окремих пілотних програм, розробка показників бюджету на основі удосконаленої структури бюджетних програм, а також оприлюднення інформації про результати оцінки ефективності бюджетних програм.

Перешкодити виконанню поставлених державою завдань можуть такі ризики, як часті зміни політичного курсу, зміни пріоритетів і програмних засад діяльності уряду, небажання розпорядників бюджетних коштів змінювати відповідно до нових умов власні підходи щодо формування бюджетних програм та публічного звітування щодо їхнього виконання, неможливість провести всі засади реформування системи управління державними фінансами синхронно (модернізація стратегічного планування, середньострокового бюджетного планування, програмно-цільового методу та реформу державного управління).

У цілому напрями модернізації програмно-цільового методу, спрямовані на перетворення його у дієвий інструмент для прийняття ефективних управлінських рішень та ефективного використання коштів бюджетних установ, на нашу думку, будуть сприяти успішній реалізації стратегії реформування системи управління державними фінансами та підвищенню якості надання державних послуг всім користувачам, прискоренню темпів соціально-економічного розвитку України.

Література:

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр.: Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 №142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249797370>.

e-mail: a.demianiuk@tneu.edu.ua

Дем'янюк А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

РОЗВИТОК ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ БЮДЖЕТУВАННЯ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ

*Demianiuk A.V., Ph.D., Associate Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU*

THE DEVELOPMENT OF PROGRAM-TARGET METHOD OF BUDGETING IN THE WORLD

Програмно-цільовий метод бюджетування є одним з сучасних та прогресивних методів формування бюджету, що підтверджується світовою практикою, а також є актуальним у контексті здійснення бюджетної реформи в Україні задля підвищення ефективності використання бюджетних коштів. Застосування програмно-цільового методу бюджетування на місцевому рівні сприяє зміцненню фінансової самостійності, забезпечує можливість спрямування бюджетних видатків на першочергові завдання з метою соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

Відмінними ознаками програмно-цільового методу функціонування бюджету є середньострокове планування, що забезпечує вирішення довгострокових завдань; орієнтація на результат фінансування бюджетних програм, що передбачає підвищення ефективності використання бюджетних коштів; залучення громадськості до бюджетного процесу, що сприяє забезпеченню його прозорості [5, с. 112]. Таким чином, програмно-цільовий метод передбачає якісно новий підхід до формування і використання бю-